

Kertomus Suomen Muinaismuistoyhdistyksen toiminnasta vuonna 1993

Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen tarkoitus on edistää Suomen maan ja kansan sekä Suomen suvun ja sen asuma-alueiden ynnä mahdollisuuksien mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevia muinaistieteellisiä, etnologisia, taide- ja kulttuurihistoriallisia tutkimuksia, levittää tietoa oman maan muinaisjäännöksistä ja osaltaan vaikuttaa niiden suojelemiseen sekä herättää ja pitää vireillä kansan harrastusta muinaismuistoihinsa. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 123:n vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan Suomen Kansallismuseossa seitsemän jäsenkokousta, joista neljä kevä- ja kolme syyskaudella.

Helmikuun 4. päivänä pidetyssä kokouksessa piti esitelmän yhdistyksen työpöjäs, dosentti Teppo Korhonen aiheesta »Keppi ja sauva – vallan ja kurjuuden symbolit». Esitelmä, joka oli laaja kulttuurihistoriallinen katsaus, herätti suurta mielenkiintoa ja yleisöllä oli monta kepin ja sauvan merkitystä valaisevaa kommenttia.

Maaliskuun 5. päivänä yhdistyksen kirjeenvaihtajajäsen, dosentti Åsa Ringbom piti esitelmän aiheesta »Ålands medeltida kyrkor. Det aktuella forskningsläget». Esitelmässä selostettiin Ahvenanmaan kirkkoja käsittelevän projektin menetelmiä ja tähänastisia tuloksia. Lähtökohtana olivat kirkkojen kalkkilaastista saadut radiohiiliajoitukset sekä dendrokronologiset ajoitukset. Esitelmää seuranneessa keskustelussa esitettiin puheenvuoroja, joissa korostettiin uusien menetelmien käyttöönoton tärkeyttä, mutta myös sellaisia, joissa epäiltiin syvästi kalkkilaastin radiohiiliajoitusten luotettavuutta.

Huhtikuun 1. päivänä fil.tri Renja Suominen-Kokkonen piti esitelmän aiheesta »Arkkitehdin ammatti ja naisarkkitehdin identiteetti». Esitelmässä pohdittiin varhaisten suomalaisten naisarkkitehtien panosta maamme arkkitehtuurin kehityksessä. Esitelmän jälkeisessä keskustelussa heräsi mm. kysymys voidaanko tunnistaa naisarkkitehdin tuotantoa piirustuksista.

Vuosikokouksessa 7. päivänä toukokuuta yhdistyksen puheenjohtaja, dosentti Torsten Edgren piti yhdistyksen sääntöjen mukaisesti vuosikokoukselitelmän, jonka aiheena oli »Kyrksundet. Markkina- ja satamapaikka idäntien varrella Hiittisten ulkosaaristossa». Esitelmässä Kyrksundetin vuoden 1992 kaivaustulokset kytkettiin viikinkien kaukomatkoihin ja ns. tanskalaiseen itinerarioon, ja näin kuulijat saivat monipuolisen kuvan muinaisesta kauppa- ja satamapaikasta.

Syyskauden ensimmäisessä kokouksessa lokakuun 7. päivänä fil.lis. Kari Uotila piti esitelmän aiheesta »Uusia tutkimustuloksia Kuusiston linnasta». Esitelmässä selostettiin viime vuosien rakennusarkeologisia tutkimuksia. Hienoin dioin kuvitettu esitelmä herätti mielenkiintoa, ja keskustelu esitelmän jälkeen linnan eri rakennusvaiheista oli vilkasta.

Marraskuun 4. päivänä yhdistyksen kirjeenvaihtajajäsen, fil.tri Knut Drake esitelmöi aiheesta »Uutta valoa Turun linnan keskiaikaiseen rakennushistoriaan». Turun linnan uuden tutkimusprojektin tähänastisten tulosten perusteella esitelmöitsijä kykeni hahmottamaan Turun linnan 21 eri rakennusvaihetta. Varsinkin vanhimmat vaiheet kiinnostivat kuulijoita, ja niistä ympärille syntyi vilkas keskustelu.

Joulukuun 2. päivänä yhdistyksen työjäsen, fil.tri C.J. Gardberg piti esitelmän aiheesta »Borgbacken i Borgå». Esitelmässä Porvoon Linnanmäen rakentaminen kytkettiin kuningas Albrekt Meklenburgilaisen ekspansio politiikkaan. Esitelmän jälkeisessä vilkkaassa keskustelussa pohdittiin myös Uudenmaan ruotsalaisväestön ikää.

Kokouksessa lokakuun 7. päivänä avattiin yhdistyksen ja Kansallismuseon yhteisesti järjestämä pieni kirjanäyttely Aikakauskirjan niteen n:o 100 ilmestymisen kunniaksi. Aikakauskirjan kaikki sata nidettä olivat esillä vitriinissä Kansallismuseon luentosalissa syksyn aikana. Kuukausikokouksiin osallistuneiden määrä vaihteli 31:n ja 62:n välillä.

Johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kuusi kertaa (18.1, 22.2, 13.4, 28.4, 6.9, ja 8.12.). Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi 69.

Työjäsenten neuvottelukunta kokoontui 28. päivänä huhtikuuta. Kokouksessa keskusteltiin yhdistyksen tulevaisuudesta ja sen talouden näkymistä. Todettiin, että Aikakauskirjan sadas nide oli ilmestymässä ja keskusteltiin yhdistyksen julkaisutavoitteista. Todettiin edelleen, että vuonna 1995 yhdistys täyttää 125 vuotta. Neuvottelukunta kannatti merkkipäivän viettämistä eri juhlatapahtumina.

Julkaisutoiminta

Painosta ilmestyi kertomusvuoden aikana

– *Suomen Museo 1992* (toimittaja Tuukka Talvio), kirjoittajat Torsten Edgren, Harry Halén, Tuovi Kankainen, Aino Katermaa, Jouni Kuurne, Terttu Lempiäinen, Jukka Luoto, Heikki Matiskainen, Unto Salo, Eeva-Liisa Schulz, Hans-Peter Schulz, Tapio Seger, Merja Seppä-Heikka ja Irmeli Vuorela. Niteen laajuus 207 sivua.

– *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja 99* (toimittaja Torsten Edgren), sisältö: Jan von Bonsdorff »Kunstproduktion und Kunstverbreitung im Ostseeraum des Spätmittelalters». Volyymin laajuus 172 sivua.

– *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja 100* (toimittaja Torsten Edgren), sisältö: Helena Edgren »Mercy and Justice. Miracles of the Virgin Mary in Finnish Medieval Wall-Paintings». Volyymin laajuus 235 sivua.

Kirjasto ja arkisto

Kertomusvuonna yhdistyksen kirjasto kasvoi vaihtotoiminnan kautta n. 920:llä niteellä. Arvion mukaan vaihtotoiminnan kautta saatu kirjallisuus on arvoltaan noin 174.800 mk. Uusia julkaisujen vaihtosuhteita solmittiin kertomusvuonna Stadtgeschichtliches Museum Wismarin (Saksa) ja Universitää Karlovan (Praha, Tšekini) arkeologian osaston kanssa.

Talous

Niukka taloudellinen tilanne saneli kertomusvuoden toimintaa. Yhdistyksen normaali kokoustoiminta ja jäsenistölle postitettu informaatio on rahoitettu jäsenmaksukertymällä.

Yhdistyksen menoista suurimman osan muodostivat julkaisujen painatuskulut. Suomen Akatemian myöntämä avustus julkaisutoimintaan oli suurin tulo, joskin yhdistys onnistui kohtalaisen hyvin kustantajan ominaisuudessaan julkaisujensa myynnissä. Myyntimenestykseen vaikutti osaltaan vuonna 1992 ilmestyneen *Kansatieteellinen arkisto 38:n*, Bo Lönnqvistin kirjoittama »Ting, rum och barn» -teoksen saamien kolmen palkinnon tuoma laaja julkisuus. Svenska Litteratursällskapet myönsi kirjalle Höijerin palkinnon,

sille myönnettiin Valtion tiedonjulkistamipalkinto ja Tieteellisten seurain valtuuskunta valitsi kirjan Vuoden Tiedekirjaksi.

Mutta myös osallistuminen Tiedekirjakaupan syysalennusmyyntiin toi positiivista tulosta. Ella Kivikosen testamenttilahjoituksena saadusta kirjastosta myytiin yliopistojen arkeologian laitoksille ja arkeologista toimintaa harjoittaville maakuntamuseoille kirjoja yhteensä 11.557 markalla. Yhdistys osallistui myös Friedebert Tuglas-seuran järjestämiin Tuglas-markkinoihin asettamalla myyntiin yhdistykselle lahjoitettua sekalaista kirjallisuutta.

Kansallismuseon joulumyyjäisissä 11. – 13.12. myytiin sekä yhdistyksen omia että sille lahjoitettuja kirjoja. Myyjäistuotto oli yhteensä 9.595 mk.

Jäsenistö

Vuosikokous kutsui johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenien neuvottelukunnan puoltamana yhdistyksen ulkomaiseksi jäseneksi tohtori Ushio Maedan Japanista.

Varsinaisiksi jäseniksi yhdistykseen liittyivät Jouko Aroalho, Anna-Maria von Bonsdorff, Eino Filppula, Martti Haltia, Merja Herranen, Raija Hänninen, Marjut Jalkanen-Mäkelä, Eero Jarva, Olavi Kaisla, Marja Karppanen, Minna Kauppi, Martti Kinnunen, Mervi Koskela, Liisa Lauerma, Eeva-Riitta Majoinen, Lasse Mattila, Jari Okkonen, Kari Pietarinen, Jaana Pietilä, Jaana Pirkonen, Pia Ruuttu, Pentti Saarinen, Will Sandstrom, Ritva Sivonen, Liisa Smeds, Sallamaria Tikkanen, Kari Uotila, Anu Utriainen ja Sari Vilhunen. Yhdistykseen liittyi kertomusvuonna yhteensä 29 uutta jäsentä. Kertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 614 jäsentä.

Yhdistyksen kunniajäsen ja entinen puheenjohtaja, professori Lars Pettersson poistui keskuudestamme huhtikuun 4. päivänä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Vuosikokouksessa valittiin yksimielisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi edelleen dosentti Torsten Edgren. Erovuorossa olleen johtokunnan jäsenen C.J. Gardbergin kieltäytyttyä asettumasta enää käytettäväksi hänen tilalleen valittiin yksimielisesti dosentti Ritva Wäre. Toinen erovuorossa ollut jäsen, fil.lis. Tuukka Talvio valittiin yksimielisesti jatkamaan tehtävässään seuraavan kolmivuotiskauden. Johtokunnan muut jäsenet olivat apulaisprofessori Ville Lukkarinen, dosentti Bo Lönnqvist, dosentti Leena Samallahti ja professori Ari Siiriäinen. Johtokunta valitsi fil.lis. Tuukka Talvion varapuheenjohtajaksi.

Yhdistyksen sihteerinä toimi fil.lis. Marianne Schauman-Lönnqvist ja apusihteerinä fil.lis. Pirjo Uino. Yhdistyksen varainhoitajana ja kirjanpitäjänä on toiminut kirjanpitäjä Ritva Fransman, kirjastonhoitajana fil.maist. Airi Wiio ja julkaisuvarastonhoitajana fil.kand. Kerttu Itonen. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin vuosikokouksessa yksimielisesti fil.lis. Pekka Sarvas ja ekonomi HTM Toivo Tuomikorpi sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen mainitussa järjestyksessä fil.kand. Leena Hakli ja pankinjohtaja Antero Ruusuvaara (HTM).

Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan humanistisessa jaostossa edusti yhdistystä dos. Leena Samallahti varamiehenään Kerttu Itonen, Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa prof. Juhani U.E. Lehtonen varamiehenään dos. Osmo Vuoristo ja Zachris Topeliuksen lapsuudenkoti-säätiön hallituksessa museonjohtaja Pekka Toivanen Pietarsaaresta.

Helsingissä, 28.3.1994

Marianne Schauman-Lönnqvist
sihteeri

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS RY

TULOSLASKELMA 1.1.–31.12.1993

VARSINAINEN TOIMINTA

Julkaisutoiminta

Myyntituotot			
Jäsen- ja satunn. tilauks.	9.752,00		
Kirjakauppamyynti	86.531,25		
Prof. Kivikoski myynti	11.557,00		
Lahjoitusmyynti	1.320,00		
Muut tuotot	140,00		
Valtionavustukset	167.000,00	+ 276.300,25	

KULUT

Painatus	- 181.797,75		
Postitus- ja pakkaus	3.400,60		
Käännös- ja kielentark.palkk.	3.540,00		
Valokuvamateriaalit	880,00		
Toimittajien palkkiot	4.000,00		
Sotumaksut	154,00		
Varastointi	9.075,80	- 202.848,15	+ 73.452,10

MUU VARSINAINEN TOIMINTA

Kokouskulut	- 8.972,40		
Hallinnon palkat	15.354,00		
Muut palkkiot	3.000,00		
Sotumaksut	692,00		
Toimistokulut	7.273,20		
Jäsenmaksut	705,60	- 35.997,20	+ 37.454,90

SIJOITUKSET

Osakkeiden myynti	+ 1.249,92		
Välityspalkkiot	- 436,22	+ 813,70	
Korko- ja osinkotuotot	+ 8.380,71		
Sijoitusten hoitokulut	- 194,80	+ 8.185,91	

Metsäkulut	- 3.220,30		
Verot	- 5.136,90		
Jäsenmaksutuotot	+ 17.400,00		
Korkokulut	- 5.406,96		

Tilikauden ylijäämä			<u>50.090,35</u>
---------------------------	--	--	------------------

TASE 31.12.1993

VASTAAVAA

Varsinainen omaisuus

Rahoitusomaisuus

Pankkisaamiset	251.962,35		
Tilisaamiset	5.270,75	257.233,10	

Käyttöomaisuus

Urajärven tila		800,00	
Osakkeet	167.968,90		
Jäsenosuudet	10.077,10	178.046,00	436.079,10
			<u>436.079,10</u>

VASTATTAVAA

Vieras pääoma

Tilivelat		74.202,00	
-----------------	--	-----------	--

Arvostuserät

Arvopapereiden arvonkorotus		112.094,51	
-----------------------------------	--	------------	--

Oma pääoma

Varsinainen pääoma		800,00	
Rahastot		95.522,68	
Vararahasto		46.377,64	
Käyttörahasto		17.393,61	
Edellisten vv:n ylij.	39.598,31		
Tilikauden ylijäämä	50.090,35	89.688,66	436.079,10
			<u>436.079,10</u>